

Ο συγγραφέας Κυριάκος Αθανασιάδης στην "Ε": Η Ελλάδα είναι ένα... ωραίο μέρος για διακοπές

Γράφτηκε από την [Πέτη Αλευρά](#)

Πενήντα σαφέστατοι και φαινομενικά απλοί κανόνες, με χιούμορ που σφάζει με το μπαμπάκι, αναλαμβάνουν να οδηγήσουν τους συγγραφείς οι οποίοι δεν έχουν φτάσει (ακόμα) το επίπεδο του Κάφκα, στο δρόμο της αξιοπρέπειας και (πιθανόν) της επιτυχίας. Αυτός είναι ο ολοκαίνουργιος «Οδηγός Συγγραφής», που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις Εκδόσεις «Ψυχογιός»: το τελευταίο ενδιαφέρον πόνημα ενός «καναλάρχη» με πολλά ένσημα στη συγγραφή, αλλά και την επιμέλεια εκδόσεων. Μιλάμε φυσικά για τον Κυριάκο Αθανασιάδη, γνωστό όχι μόνο απ' τα βιβλία του, μα κι από την αιρετική αρθρογραφία του, το Amagi.gr και τις επάλξεις του Facebook.

Εδώ, καυστικός όπως πάντα, ρεαλιστής κι απαισιόδοξος όπως κάθε καλά ενημερωμένος αισιόδοξος, δεν μασάει τα λόγια του, δεν σέβεται κανέναν μύθο ελληνικό ή άλλο ιδεολόγημα - και επιμένει ότι την οικονομική κρίση τη γέννησε «η μαρμαρίνη απάθειά μας απέναντι στην επέλαση της κακογουστιάς».

- Τον περασμένο μήνα κυκλοφόρησε το νέο σας βιβλίο, ο «Οδηγός Συγγραφής». Το χιούμορ του μοιάζει πότε να απαλύνει και πότε να εντείνει τη «γείωση» των νέων/επίδοξων πεζογράφων στην πεζή πραγματικότητα. Θα την αντέξουν, λέτε;

«Μένει να αποδειχθεί. Το δεύτερο στοίχημα άλλωστε του "Οδηγού" είναι ακριβώς αυτό: να την αντέξουν, όπως λέτε, αυτοί που πρέπει να την αντέξουν. Κάτι μέσα μου μου λέει (αν μη τι άλλο κρίνοντας από το πρώτο κύμα της υποδοχής, που ξεπέρασε όσες επιφυλάξεις διατηρούσε ο απαισιόδοξος εαυτός μου) πως δεν θα είναι λίγοι. Κι αυτό είναι καλό.

Το πρώτο στοίχημα, από την άλλη, είναι να απορροφηθούν αυτοί οι κανόνες από τους αναγνώστες του βιβλίου. Και να συζητηθούν, ή και να αμφισβητηθούν κάποιιοι. Αλλά κυρίως: να μείνουν. Και να γίνουν πράξη. Δεν είναι εύκολο, αλλά κανείς δεν είπε ποτέ ότι το γράψιμο είναι εύκολο πράγμα, ή ότι είναι για όλους. Τίποτε δεν είναι για όλους. Αλλά μπορεί να γίνει».

- Ο «Οδηγός» επιδιόδετα, μεταξύ άλλων, σ' ένα ανελέητο κοπάνημα πολλών διαδεδομένων μύθων περί συγγραφής, έμπνευσης κ.ά. Οι μύθοι αυτοί αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης νεοελληνικής μυθολογίας... ή επικρατούν και σε πιο προηγμένα μέρη του πλανήτη;

«Δεν είμαι φανατικός υποστηρικτής του ελληνικού τρόπου, κανενός ελληνικού τρόπου για την ακρίβεια, και τρώγομαι να απαντήσω θετικά στο πρώτο σκέλος της ερώτησης κι αρνητικά στο δεύτερο, χωρίς καθόλου επιφυλάξεις. Ωστόσο, τίποτε ασφαλώς δεν είναι μαύρο ή άσπρο. Αρα, θα υπάρχουν και εξαιρέσεις.

Ομως προσωπικά δεν τις γνωρίζω. Η επίκληση της έμπνευσης και των Μουσών (όλων μαζί, και των εννιά) πάει χέρι-χέρι με τη σιγουριά των Ελλήνων πως είναι απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων. Που δεν είναι. Κανείς μας δεν είναι, απλώς τυχαίνει -κατά δυστυχία μας- να βαδίζουμε στα ίδια χώματα. Δεν έχουμε καμία συνάφεια μαζί τους, απολύτως, και εν πάση περιπτώσει, όχι περισσότερη από όσο έχουν όλοι οι άλλοι λαοί.

Από την άλλη, ψώνια υπάρχουν παντού. Και, ναι, τα ίδια χάλια θα βρούμε και σε άλλους τόπους. Ομως σμιλεμένα, αμβλυμένα, και κυρίως γνωστά: Υπάρχει μεγάλη συζήτηση από πίσω τους - και μάλιστα συζήτηση που έχει γίνει σε υψηλό επίπεδο και πολύ παλιά. Εδώ δεν θα γίνει ποτέ, απαγορεύεται».

- Η διορθώτρια μέσα μου καταχάρηκε που ο επιμελητής μέσα σας έδωσε την πρόπευσα, τη χρωστούμενη σημασία στην εμφάνιση του «χειρόγραφου», με τυπογραφικές συμβουλές για τα εισαγωγικά, το διάστιχο κλπ. Πώς, πού, πότε και γιατί η εμφάνιση -και των κειμένων- έπαψε να θεωρείται «ουσιαστική»;

«Δουλεύοντας κοντά μια τριακονταετία στα βιβλία, και έχοντας στενή επαφή με πολύ παλαιότερους μου τυπογράφους και επιμελητές, έχω καταλάβει πως η εμφάνιση ποτέ δεν ήταν στα φόρτε της. Ούτε παλιά. Απλώς είχαμε εξαιρετικές εκδόσεις στη μονοτυπία, ας πούμε (όπως και τώρα έχουμε οίκους που εκδίδουν καταπληκτικά βιβλία από τυποτεχνική άποψη), που ακόμη και τώρα τις κρατάμε σαν φυλαχτό. Αλλά τα χειρόγραφα δεν άλλαξαν. Ήταν άσχημα, πολύ άσχημα, ανέκαθεν. Οι υπολογιστές βοηθούν τρομερά κάποιον που δεν ξέρει τους κανόνες, αλλά δεν λύνουν το πρόβλημα. Κανείς μπορεί να παρουσιάσει ένα "χειρόγραφο" πραγματικά αστείο, με πολύ απλές κινήσεις. Δεν θα διαβαστεί όμως, ποτέ και από κανέναν. Θα πεταχτεί. Αυτό ας το ξέρουν οι επίδοξοι συγγραφείς.

Κι όμως, είναι εύκολο να παραδώσεις ένα κείμενο της προκοπής, που θα επιβάλει στον αναγνώστη του οίκου να καθίσει να το διαβάσει με προσοχή».

- Οι 50 κανόνες του «Οδηγού» καλύπτουν γενικώς διάφορα πρακτικά ζητήματα, με επαναλαμβανόμενα... reality checks. Εκτός από την πολιτική, είναι λοιπόν και η συγγραφή μια «τέχνη του εφικτού»;

«Ναι, είναι. Διδάσκεται. Δεν υπάρχουν και πολλά πράγματα στη ζωή που δεν διδάσκονται - η αναπνοή και η πέψη μού έρχονται πρόχειρα στο μυαλό. Κάτι τέτοια. Το γράψιμο έχει κανόνες (τουλάχιστον 50) που πρέπει να τηρούνται - θυμίζω πως μιλάμε για τους πολλούς ανθρώπους εδώ, δεν μιλάμε για τον Κάφκα. Αν είσαι ο Κάφκα, έχεις το ελεύθερο να μην τηρείς κανέναν κανόνα. (Μολονότι ο ίδιος τηρούσε ευλαβικά τους περισσότερους).

Από εκεί και πέρα, λοιπόν, υπεισερχόμεθα εμείς: οι συγγραφείς. Τι εννοώ; Ας το δει κανείς σαν το ποδόσφαιρο: Όλοι οι επαγγελματίες ποδοσφαιριστές διδάχτηκαν πάνω-κάτω τα ίδια. Κάποιοι θα παίζουν πάντα στις μικρές κατηγορίες. Κάποιοι στις μεγάλες. Κάποιοι, ένα μικρό ποσοστό, στις πολύ μεγάλες. Και κάποιοι θα μετεγγράφονται σε κορυφαίους συλλόγους του εξωτερικού. Τι άλλαξε, μολονότι είχαν τις ίδιες βάσεις; Οι πολλές ώρες προπόνησης, το πείσμα, η τύχη, η βούληση - αυτό που, από τεμπελιά, λέμε ταλέντο. Αλλά η προπόνηση, το πείσμα, η τύχη, η βούληση και ό,τι άλλο σχετικό, δεν φτάνουν από μόνα τους. Η μπάλα διδάσκεται - η συγγραφή επίσης. Και είναι και τα δύο δύσκολα, κι ας μπορεί να τα κάνει φαινομενικά ο καθένας, είτε στο Facebook και στο blog του, είτε σε ένα γηπεδάκι για 5×5. Το γκολφ, ας πούμε, είναι πιο δύσκολο, εξ ου και λιγότεροι παίζουν γκολφ από όσους παίζουν μπάλα ή γράφουν βιβλία».

- «Μην ξεχνάς ότι τα μεγαλύτερα ψεύδη γράφονται στα προσωπικά μας ημερολόγια». Και ποια είναι, δηλαδή, η αλήθεια μας - του καθενός μας και η κοινή;

«Του καθενός μας... μάλλον η ανεπάρκειά μας. Δεν ξέρω. Η ανομολόγητη σιγουριά, ίσως, πως τόσο μπορούμε, όχι παραπάνω. Οτι δεν ήμασταν ποτέ για άλλα. Και ανομολόγητη, και σιγουριά.

Η κοινή μας αλήθεια βρίσκεται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Και στο ότι είμαστε περαστικοί από εδώ. Το λέμε και "η κοινή ανθρωπίνη μοίρα"».

- Σε ποια κατάσταση βρίσκεται πάνω-κάτω η αγορά βιβλίου σήμερα, στην Ελλάδα αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο; Διαβάζει ο 21ος αιώνας; Πόσο και τι;

«Η αγορά του βιβλίου είναι ευαίσθητη. Διαφέρει από τις περισσότερες άλλες που αφορούν όλο τον πληθυσμό. Στην Ελλάδα της Κρίσης το βιβλίο δέχτηκε τρομερό πλήγμα. Τρομερό. Όμως ιδού η ελληνική ιδιαιτερότητα: Η μεγάλη πτώση είχε έρθει τον καιρό της αφθονίας. Βλέπαμε τα τιράζ να μειώνονται χρόνο με το χρόνο και τα 'χαμε χάσει. Βλέπαμε ολόκληρες κατηγορίες αναγνωστών να χάνονται, και να μην ξανάρχονται ποτέ πια. Και φυσικά δεν μπορούσαμε να κάνουμε τίποτε.

Ακούγεται γλυκερό και "κάπως", κυρίως από τις πολλές κατόπιν εορτής επαναλήψεις του, αλλά ισχύει: την οικονομική κρίση τη γέννησε η προϋπάρχουσα "κρίση αξιών", η μαρμαρίνη απάθειά μας απέναντι στην επέλαση της κακογουστιάς. Και η κρίση αξιών δεν γεννά αναγνώστες, βέβαια. Τους εξολοθρεύει. Λίγες, ελάχιστες χιλιάδες άνθρωποι είναι που στηρίζουν την αγορά. Γυναίκες ως επί το πλείστον. Να είναι καλά, τις τιμούμε και τις ευχαριστούμε κάθε ημέρα.

Και σε προηγμένες και σοβαρές χώρες θα ακούσετε πολλές γκρίνιες, αλλά αν εκείνοι οι άνθρωποι έβλεπαν τα δικά μας χάλια θα έτριβαν τα μάτια τους. Να σκεφτείτε, τα Young Adult βιβλία είναι στην πρώτη γραμμή των ευπωλήτων σε όλη τη Δύση. Στην Ελλάδα βρίσκονται κάτω από το μηδέν. Βασικά, κάτω από το μηδέν βρίσκονται ακόμη και τα βιβλία για παιδιά 10 ετών και άνω. Τα παιδιά, η πιο κλασική κατηγορία αναγνωστών, δεν διαβάζουν: ελληνική ιδιαιτερότητα... Δόξα και τιμή στους Έλληνες εκδότες που επιμένουν και δεν το βάζουν κάτω, ακόμη και όταν κάνουν λάθη ή υπερβολές: Δεν θα πάψω να το λέω. Δόξα και τιμή».

- Πώς δαμάζετε το χρόνο σας ώστε να διαβάσετε 5-6 βιβλία κάθε μήνα, να γράφετε τα δικά σας, να ενημερώνεστε για κάθε πτυχή της επικαιρότητας, να αρθρογραφείτε, να εργάζεστε ως επιμελητής, να αθλείστε, να ποστάρτε καθημερινά στο Facebook για λογαριασμό σας αλλά και εκ μέρους του Αρσέν... κι ακόμη να είστε σύντροφος, μα και πατέρας μιας γάτας κι ενός σκύλου;

«Ξέρετε εκείνο το παλιό ανέκδοτο που λέει, "Πώς κάνουν σεξ δύο σκαντζόχοιροι; - Πώς; - Δύσκολα!"; Ε, δύσκολα. Δοθέντος ότι μαγειρεύω κιόλας: να σημειωθεί, παρακαλώ.

Πάντως, για να απαντήσω λίγο διεξοδικότερα, να πω πως όταν γράφω δικά μου πράγματα δεν εργάζομαι. Δεν είμαι από τους ευτυχείς συνανθρώπους μας που μπορούν και χωρίζουν τον χρόνο της ημέρας τους σε δύο περιοχές που απαιτούν αμφοτέρως απόλυτη πνευματική συγκέντρωση. Για να το πω και αλλιώς: Αν αποφάσιζα να ασχοληθώ με ένα από τα μεγάλα μυθιστορήματα που έχω κατά νου, θα αναγκαζόμουν να μην επιμελούμαι βιβλία για κάποιους μήνες. Στη δουλειά μας, όμως, δεν επιτρέπεται να απέχεις τόσο πολύ, γιατί θα βρεθείς εκτός πεδίου. Οπότε, επιλέγω μικρότερες φόρμες.

Για όλα τα υπόλοιπα, την πραγματική ζωή δηλαδή, ένα έχω να πω: Ευτυχώς, και δόξα τω Θεώ, που υπάρχουν. Και η Κίκα, η γυναίκα μου, και ο Αρσέν με τη Φαντομά μας. Αλλά και τα βιβλία, και το Ιντερνετ και η τηλεόραση (δεν εννοώ την ελληνική), και φυσικά οι φίλοι και οι συνοδοιπόροι - οι σύμμαχοι».

- Επιπλέον, είστε και καναλάρχης. Πώς θα συνοψίζατε τη μέχρι τώρα εμπειρία με το web radio Amagi - και πώς σχολιάζετε τις κυβερνητικές επιλογές σε σχέση με τους κανονικούς(;) καναλάρχες;

«Μπήκαμε αισίως στον πέμπτο μας χρόνο. Το περιμέναμε, βέβαια, η Μαρία Τσάκος κι εγώ που το βάλαμε μπροστά, γιατί δεν υπήρχε πιθανότητα να μην πηγαίναμε καλά, είχαμε καλό σχεδιασμό εξαρχής και το κάναμε για να πετύχει, όχι για να υπάρχει απλώς ή για να κάνουμε "κάτι". Αλλά δεν είναι εύκολο, μην το επιχειρήσει κανείς "μόνος στο σπίτι", αν δεν είναι αποφασισμένος να αφιερωθεί ολόψυχα σε αυτό και να επενδύσει, και να ξενυχτήσει, και να δουλεύει αποκλειστικά για το ραδιόφωνο μερόνυχτα στη σειρά, και μήνες στη σειρά. Για να μη μιλήσω για το σάιτ του Αμάγκι, που επίσης θέλει πολλή-πολλή δουλειά για να είναι σε καλό επίπεδο.

Συνεχίζουμε με δύναμη. Όχι σαν πρωτόπειροι πια. Και μπορεί να μην ενώσαμε τον φιλοευρωπαϊκό χώρο (αυτή ήταν η ρητή μας επιδίωξη, όχι να παίζουμε -μόνο- τραγουδία: να βοηθήσουμε σε αυτή την πολιτική κατεύθυνση), αλλά στην πορεία γεννήθηκαν σπουδαία πράγματα. Που μας ξεπέρασαν. Είμαστε ευγνώμονες για αυτό.

Όσο για το άλλο που λέτε: Μέσα στο γενικότερο πλάνο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ για απίσχναση της ελευθεροτυπίας, επιχειρείται ένα πραξικοπηματικό χτύπημα της ελευθερίας του λόγου και του επιχειρείν, που θα εκπέσει, βέβαια, στο Συμβούλιο της Επικρατείας, πολύ πριν χρειαστεί να ακυρωθεί από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς».

- Έχετε επιστρέψει και ζείτε πλέον στη Θεσσαλονίκη. Πολλοί διακρίνουν μια συγγένειά της με την Καλαμάτα - κάτι η θάλασσα, κάτι ένας κάποιος

συντηρητισμός... Παρεμπιπτόντως, ισχύουν τα σχέδια για τη Δημαρχία Θεσσαλονίκης το 2019;

«Ναι, πολλή θάλασσα. Και πολύς συντηρητισμός. Πάλι καλά που υπάρχουμε, λέω πάντα... Δεν είναι ωραία η πόλη (δεν έχω άποψη για την Καλαμάτα, δυστυχώς, παρά μόνο από περασμένες δεκαετίες...), σου πιάνεται η καρδιά. Έχει εκβαρβαριστεί πλήρως, έχει πνιγεί. Μονάχα το εντυπωσιακό παραλιακό μέτωπο παρέμεινε για να σε κρατάει εδώ. Αλλά για πόσο; Ελπίζω όχι για πολύ. Αλλωστε, το παραλιακό μέτωπο δεν είναι εκεί για να σε εγκλωβίσει, αλλά ακριβώς για να σου θυμίζει ότι υπάρχει κι άλλη γη.

Όσο για το άλλο που λέτε, όχι: Ανέκρουσα πρύμναν. Στη Θεσσαλονίκη, είτε θα βγαίνει πλέον πάντα ο Μπουτάρης -με τα καλά του, που αφορούν τον ίδιο, και τα κακά του, που αφορούν την πόλη- είτε θα βγει κάποιος του περιβάλλοντος Ιβάν Σαββίδη. Μάλλον το δεύτερο, καθώς η δύναμη που συγκεντρώνει αυτός ο Ρώσος επιχειρηματίας είναι τρομερή - και θα αποδειχτεί ολέθρια. Οπότε, ναι: Τα σχέδιά μου για να... κυριεύσω με εκλογικό ρεσάλτο την πόλη ναυάγησαν οριστικά. Ηττήθηκα πριν καν τις πρώτες αψιμαχίες».

- Έχετε πει πως «δεν υπάρχει καμία ελπίδα για τίποτε στην Ελλάδα. Για την ακρίβεια, δεν υπάρχει Ελλάδα. Ένα ευρωπαϊκό ιδεολόγημα ήταν. Οθεν, όποιος μπορεί, ας φύγει». Και πρόσφατα σ' ένα κείμενο με τίτλο «Μεταναστεύστε!» εξηγείτε: «Μιλώ εδώ για την ανάγκη να γλιτώσεις από τον βόρβορο». Τι είναι τελικά η πατρίδα μας... ιδίως για όσους εξακολουθούμε να την κατοικούμε;

«Ένα ωραίο μέρος για διακοπές. Και ένα εφελήριο για τη Δύση.

Κι αν γράφεις, ή αν θέλεις να γράφεις, ένας με τον τρόπο του χαριτωμένος τόπος για να μάθεις, αν μη τι άλλο, τους κανόνες».

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ...

Ο ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1963. Είναι συγγραφέας, επιμελητής εκδόσεων, αναγνώστης σε εκδοτικούς οίκους και συνιδρυτής του πολιτιστικού-πολιτικού σάιτ και διαδικτυακού ραδιοφώνου Αμάγκι (www.amagi.gr). **Πεζογραφικά βιβλία:** Ιστορίες Υπερβολής (διηγήματα, «Ροές» 1987, β' έκδ. «Δήγμα» 2010), Δώδεκα (μυθιστόρημα, Καστανιώτης 1991), Μικροί Κόσμοι (μυθιστόρημα, Λιβάνης 1996), Το σάβανο της Χιονάτης (μυθιστόρημα, «Σύγχρονοι Ορίζοντες» 2002), Το Βασίλειο του Αποχαιρετισμού (νουβέλα, «Σύγχρονοι Ορίζοντες» 2002), Παναχού απών (μυθιστόρημα, «Τυπωθήτω» 2007), Κακορραφίες (διηγήματα, «Δήγμα» 2009), Ζα Ζα (μυθιστόρημα, «Free Thinking Zone» 2012), Ξυράφια/Razors (θεατρικό, δίγλωσση έκδοση, «Free Thinking Zone» 2013), Η Κόκκινη Μαρία (μυθιστόρημα, «Διόπτρα» 2014). **Βιβλία για παιδιά:** Ο χιονάνθρωπος που ήθελε να γίνει Αϊ-Βασίλης («Μίνωας» 2002), Η βίλα των πνευμάτων («Μίνωας» 2003), Μαγική εικόνα («Μίνωας» 2003), Σαντιγί για μάγισσες («Μίνωας» 2003), Ο άγιος Βασίλης («Βιβλιοπωλείον της Εστίας», 2003), Μάγος είσαι; («Φαντασία» 2004), Ο Λευκός Αξιωματικός (Οι περιπέτειες του Μεφίστο #1, «Κέδρος» 2016). Επίσης, έχει εκδώσει 6 μυθιστορήματα φαντασίας για εφήβους, με ψευδώνυμο. **Non fiction:** Οδηγός Συγγραφή: Πώς γράφουμε ένα μυθιστόρημα και τι πρέπει να αποφεύγουμε σε 50 κανόνες (Ψυχογιός 2016).